

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Снежана Христова Николова

относно дисертационен труд на тема „Учене, образователна култура и езиково обучение на учениците чрез социално поведение след неотдавнашната финансова криза в Гърция”

**за присъждане на образователна и научна степен „доктор” в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.2. Педагогика
(Предучилищна педагогика)**

Докторант: Константинос Георгиос Ригас

Научен ръководител: проф. д-р Божидар Михайлов Ангелов

1. Актуалност на проблема

Темата на дисертационната разработка безспорно е актуална. Промените, настъпващи в социалната и икономическата сфера в Република Гърция от 2007 година до днес дават отражение върху цялостното функциониране на държавата. Тези промени неминуемо се отразяват и върху образователната система. Докторант Ригас поставя редица въпроси, на които се опитва да намери отговор.

В представения дисертационен труд се търсят „кои са условията, които преобладават в преподаването на гръцкия език, кои са социалните, педагогическите и учебните убеждения на преподавателите” във време на икономическа криза. Нещо повече, търси се историческия, социалния и езиковия контекст, в който се преподава гръцкия език. Направен е опит да се обхванат всички споменати аспекти на този комплициран проблем и в резултат са изведени съответни обобщения и изводи за езиковото обучение на учениците в Република Гърция.

За целите на разработката докторант Константинос Ригас насочва своите интереси и проучвания към нагласите на педагогическите специалисти и към динамиката, която определя преподаването на гръцки език в училище.

2. Познаване на проблематиката от докторанта

Докторантът демонстрира добра информираност и познаване на базисната проблематика. Доказателство в това отношение е съдържанието на първата част на дисертационната разработка, върху която е конструирана концепцията на изследването. Тя се състои от четири отделни глави (параграфи):

- ✓ Историческа и социална среда – идейни, социологически и социални подходи;
- ✓ Феномена на ученето – образователни теории и критичен подход към педагогиката;
- ✓ Развитие на езикова компетентност и преподаване на гръцки език – медицински, естествени и лингвистични аспекти;
- ✓ Феномена на икономическата криза и последиците за гръцкото училище.

В нарочен пети параграф е оформено резюме. Направени са ценни за теорията и практиката обобщения. Докторантът заключава, че чрез опитите на учителите за структуриране на обучението на ученика, „училището ще придобие динамика в своята мисия”. Той е убеден, че „гръцкият учител принадлежи към съвременния образователен свят и е добре обучен в съвременните образователни модели”.

Доброто познаване на социалната и образователната среда в Република Гърция, както и определянето на значими за преподаването на гръцки език параметри и теории е обвързано с достатъчни компетенции за определяне и реализиране на изследователската теза.

3. Характеристика на дисертационната разработка

Дисертационният труд е разработен в обем от 219 компютърни страници, от които 178 страници основен текст, 18 страници библиография и 23 страници с приложения. В съдържателно и количествено отношение представеният дисертационен труд отговаря на изискванията за докторска дисертация.

В структурно отношение разработката е логично построена и добре балансирана.

4. Методика и организация на изследването

Дизайнът на емпиричното изследване е представен във Втора част на дисертационния труд. В съдържателно отношение то включва изследвания, (изследователски въпроси, хипотеза, методи, участници в изследването и методология на проучването), резултати от количественото проучване и резултати от качествено проучване и обсъждане.

Формулираните цел, задачи и издигнатата хипотеза са релевантни на основните въпроси, разгледани в теоретичната рамка. Преподаването на гръцки език е сложен процес, изискващ количествен и качествен анализ. Поради това докторант Ригас избира метода на триангулация, който предоставя възможността за разглеждане

на явлението (преподаването на гръцки език) от няколко страни в динамика. Избраната методика на изследването дава възможност да се постигне формулираната цел и да се отговори на поставените задачи. Изследването се базира на въпросник, резултатите от които са анализирани количествено; групово интервю, резултатите от което са анализирани качествено и структурирано наблюдение на участието. За нуждите на изследването е подбрана различна извадка за всеки изследователски метод, който е използван. В изследването са включени учители от начален етап на обучение от префектурата Етолия – Акарнания.

Изследователският въпросник включва 51 въпроса, разпределени в седем раздела. Тук извадката се състои от 79 учители.

Първите три раздела – елементи на преподаване; съдържание на езикови текстове за съответния урок; начина на преподаване на езиковите умения на правопис, граматическите умения за създаване на писмена реч, представяне на текст и изразяване на устна реч – са въвеждащи и представят позицията на учителите към преподаването на езиковите знания в час.

Четвъртият раздел разкрива убежденията на учителите относно историческия произход на гръцкото образование. В петия раздел се изразяват мненията относно компетенциите, които се изискват по време на преподаването на езика (по отношение на лингвистика, фонетика и грамотност, синтактичен анализ). В шести раздел преподавателите изразяват вижданията си относно теориите за обучение. В последния, седми раздел, се представя влиянието на външните елементи по време на преподаване на езика.

Интерпретацията на получените резултати се представя чрез използване статистическата програма SPSS, на средната стойност на средната величина (X) за всеки параметър. Осъществена е и статистическа проверка на значимостта чрез T-Test.

Интервюто е реализирано в шест сбирки на преподаватели от около 25 души, с общо 117 учители. То е неформално, групово и структурирано. Изработен е предварителен план за дискусията относно въпроса за преподаване на езика и на другите елементи, обект на проучването: комуникация, структурализъм – многограмотност, готовност за четене, планиране на преподаването, време на преподаване и т.н. – общо по 10 основни теми.

Наблюдението е осъществено при 10 учители по време на преподаване на гръцки език в час. Отчетена е преподавателската динамика и участие, както и дали поведението на учителите е непрекъснато или фрагментарно. Набелязани са общо 18

характеристики.

Докторант Ригас успява да получи достоверни доказателства за своята хипотеза. Анализът на резултатите от изследването е представен на количествено ниво, в таблици, графики и фигури, отразяващи статистически достоверните данни и е компетентно интерпретиран.

Изводите от анализа на хипотезата имат своята логическа обосновка. Дискусията в дисертационната разработка показва актуална картина по отношение преподаването на гръцки език в училище в условията на продължаваща икономическа и социална криза. Общата оценка на докторант Ригас е, че гръцкият учител е открит за нови творчески предложения, но има своите константи от собствения си исторически път, този на народа и на езика. Прави се изводът, че при преподаване на гръцки език в училище се разчита предимно на структурираните модели. Отчита се тенденция на учителите към една обща форма на преподаване на гръцкия език, включваща „механистични процеси при кумулативни урочни планове на микропреподаването”.

Някои от препоръките, произтичащи от изследването са по посока на правилен подбор на добре претеглени инструменти, които да бъдат използвани от гръцките педагози за оптимизиране на преподаването и изучаването на гръцки език и за укрепване на езиковите способности на учениците. В тази връзка се обръща внимание на необходимостта от организиране на обучителни семинари и възобновяване на следдипломната квалификация на преподавателите.

5. Приноси на дисертационния труд

Константинос Георгиос Ригас не е извел отчетливо своите приноси. Те са комплексни и могат да се преоткрият в различни части на дисертационната разработка: към научната теория по проблема за развитието на езика и преподаването му систематизирано в училище, както и към профила на съвременния гръцки учител.

Според мен, внимание заслужава установяването на компетентностите на учителите, както и факторите, влияещи върху преподаването на гръцки език в училищата на Република Гърция в настоящето.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е разработен на 20 страници. В него са пропуснати едни от задължителните атрибути – съдържание на разработката, конкретизирани приноси и публикации по разглежданата тема. Независимо от това, текстът на автореферата отразява съществените моменти, основните резултати, изводи и препоръки от дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Считам, че дисертационната разработка е в съответствие с изискванията за написване на подобен род научни трудове. Изводите и препоръките от направеното изследване са коректни.

Общата ми оценка за дисертационния труд и автореферата е положителна. Това ми дава основание да предложа на Уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор” на СУ „Св. Климент Охридски” в област на висше образование 1. Педагогически науки, Професионално направление 1.2. Педагогика (*Предучилищна педагогика*) на Константинос Георгиос Ригас.

16.03.2019 г.

гр. Шумен

проф. д-р Снежана Николова